

**Izvještaj o radu crnogorskih medija za period
15. septembar – 1. decembar 2014.**

U prethodnom monitoring periodu Medijski savjet za samoregulaciju je dobio 12 žalbi. Od toga broja devet žalbi je prihvatio i donio odluku po njima. Jedna žalba je odbačena zbog zastarjelosti, jedna nije prihvaćena jer se odnosila na sajt koji se nalazi u Bosni i Hercegovini, a jedna jer se odnosila na časopis koji ne izlazi u našoj zemlji. Kada je riječ o prihvaćenim žalbama najveći dio se odnosi na nepoštovanje načela 1 Kodeksa novinara, odnosno na neobjavljivanje stavova i mišljenja druge strane, ili je u pitanju bio senzacionalizam. Možemo da konstatujemo da su neke žalbe, koje su se odnosile na neobjavljivanje ispravke i odgovora ili na neprofesionalno objavljivanje istih, riješene i prije nego smo mi donijeli odluku na taj način što je medij koji je bio predmet žalbe ispravio grešku i objavio reagovanja.

Kada je riječ o dijelu monitoringa koji se odnosi na štampane medije u ovom periodu je registrovan 21 slučaj kršenja Kodeksa novinara. Treba reći da se skoro polovina odnosi na dnevni list Informer, koji u poslednje vrijeme prednjači u nepoštovanju profesionalnih i etičkih standarda. Koristimo ovu priliku da upozorimo ovu novinu da pisanje o pojedinim događajima i ličnostima zahtjeva posebnu odgovornost. Diskreditovanje pojedinih javnih ličnosti u ovoj novini često nema veze sa onim što je izvorna uloga medija i ne doprinosi nimalo poštovanju profesije u nas, već naprotiv njenom kompromitovanju.

Ovako pisanje je i bilo povod za ishitrenu akciju oko izmjena Zakona o medijima, koja nadamo se, kada se strasti slegnu neće dobiti zeleno svjetlo. U tom kontekstu pozdravljamo današnju izjavu predstavnika delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, koji su mišljenja da profesionalnost medija treba da ocjenjuju samoregulatorna tijela.

Kada je riječ o poštovanju profesije i njenom moralnom aspektu MSS takođe želi da naglasi, povodom najnovijih spekulacija o povezanosti nekih medija sa osnivanjem političkih partija, da su mediji i politika dvije odvojene oblasti. Oni mogu da se ukrštaju kroz bliskost medija pojednoj političkoj opciji, ali ne bi smjeli da budu usko vezani kroz direktno učešće medija u osnivanju ili radu političkih partija. Takvo srastanje medija sa politikom, ako se pomenute spekulacije pokažu kao tačne, neće donijeti dobro ni medijima ni politici, a najmanje poštovanju profesionalnih i etičkih standarda u novinarstvu.

ŽALBE

Odgovor na žalbu ministra održivog razvoja i turizma Branimira Gvozdenovića

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Branimira Gvozdenovića ministra održivog razvoja i turizma koji smatra da je prekršeno više načela Kodeksa novinara u tekstu sa naslovom *”Cane se vraća na Sveti Stefan?”* i nadnaslovom *”Subotićeva saradnica nudi otkup bankarskih dugova porodice ministra Branimira Gvozdenovića”* koji je objavljen u nedjeljniku Monitor 15.08.2014.

U spornom tekstu, koji je potpisala Milena Perović Korać, iznesene su tvrdnje da dugove kompanije Planet, koja je bila u vlasništvu Ljubiše Šestovića, pašenoga ministra Gvozdenovića, otkupljuje navodno of-šor kompanija Weripo consulting Inc, iza koje navodno stoji Stanko Subotić. Posao posredovanja oko ove transakcije, takođe navodno završava Olivera Ilinčić, bivša saradnica Stanka Subotića i Svetozara Marovića. U tekstu se dalje novinarka poziva na anonimne izvore za tvrdnju da je kapital kompanije Planet u stvari imovina ministra Gvozdenovića. Za sve navedene tvrdnje izvor je anonimn.

Ministar Gvozdenović je uputio žalbu Ombudsmanu Monitora zbog ovog teksta i u njoj naveo da nije dobio priliku da kao druga strana u tekstu iznese svoje viđenje ovako prezentiranih činjenica. On negira da ima bilo kakve “porodične dugove”, da ima bilo kakve veze sa firmom Planet, da ne poznaje Stanka Subotića i da njegovo ministarstvo samo daje saglasnost na Detaljne Urbanističke Planove i da on nije mogao da “poveća objekat svog pašenoga”. Gvozdenović je takođe pitao Ombudsmana da li je znak pitanja bio dovoljan da umanju težinu optužbi koje su iznesene.

U međuvremenu je nedjeljnik Monitor objavio odgovor ministra Gvozdenovića na tekst *”Cane se vraća na Sveti Stefan?”*, ali ne kao reagovanje strane kojoj nije data prilika da se čuje i njen stav, već kao reagovanje običnog čitaoca u rubrici za pisma čitalaca.

U odluci ombudsmanke Monitora iznesene su sledeće konstatacije po ministrovjoj žalbi:

- Nije prekršeno načelo 1 Kodeksa kada novinar nije kontaktirao i drugu stranu

- kada je sam tekst u pitanju nije došlo do kršenja načela 3. Kodeksa, dok je sintagma “Gvozdenovićevi porodični dugovi” senzacionalistička i pretjerana, te posjeduje elemente kršenja ovog načela.
- U konstataciji: “Gvozdenović je potpisao saglasnost na nacrt DUP-a samo dan nakon što je dobio zahtjev od Opštine Budva, *povećavši* objekat svog pašenoga” (kurziv P.P.) **nalazim elemente kršenja načela 10. KNCG** koje se tiče presumpcije nevinosti.

Pored ove ministar Gvozdenović je poslao i dopunu žalbe ombudsmanki Monitora, žaleći se i na kršenje Kodeksa prilikom objavljivanja njegovog odgovora na inicijalni tekst. Ombudsmanka je i ovu žalbu odbila sa arumentacijom da je :“ prema procjeni Uredništva reagovanje gospodina Gvozdenovića nije zadovoljilo uslove kojima bi se kvalifikovalo za status ispravke ili odgovora u smislu definisanim pomenutim zakonom.”

Prilikom razmatranja pomenute žalbe Medijski savjet za samoregulaciju je uzeo u obzir sve tekstove, koji su objavljeni, kao i prepisku između ministra Gvozdenovića i ombudsmanke Monitora.

Između ostalog Komisija za žalbe MSSa je konstatovala da je u tekstu **”Cane se vraća na Sveti Stefan?”** iznijeto više teških optužbi na račun ministra Gvozdenovića. Između ostalog se tvrdi da je firma Planet povezana sa ministrom Gvozdenovićem, da je Gvozdenovićevo ministarstvo izdalo dozvolu za gradnju firmi Planet u Pržnu, da je Gvozdenović povećao kvadraturu objekta svog pašenoga, da su Šestivić i Stojović(vlasnici Planeta) samo cover, a da su to sve Branovi poslovi. Ove konstatacije su praćene fotomontažom na naslovnici na kojoj Stanko Subotić spašava Gvozdenovića, naslovom teksta **”Cane se vraća na Sveti Stefan?”** i nadnaslovom **“Subotićeva saradnica nudi otkup bankarskih dugova porodice ministra Branimira Gvozdenovića”**.

Kao dokaz za sve pomenute konstatacije novinarka koristi anonimni izvor. Ministru Gvozdenoviću nije pružena prilika da se izjasni o pomenutim optužbama. Objavljen je njegov odgovor u sledećem broju Monitora u pismima čitalaca.

Ne ulazeći u pitanje tačnosti objavljenih informacija Komisija za žalbe konstatuje da je bila obaveza novinarka Monitora da uzme izjavu od ministra Gvozdenovića povodom svih optužbi koje je iznijela na njegov račun. Elementi od kojih je sastavljen sporni tekst: naslovnica Monitora, naslov teksta, nadnaslov, kao i tvrdnje u samom tekstu pozicioniraju ministra Gvozdenovića kao drugu stranu u cijeloj priči i samim tim kao neophodno nameću obavezu autoru da čuje i njegov stav povodom navedenih optužbi. Ovo je posebno značajno u situaciji kada se novinar cijelo vrijeme poziva na takozvane anonimne izvore.

MSS smatra da je u ovom dijelu prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara koje se odnosi na cjelovitost informacija:

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Činjenica da novinarka nije za svoje tvrdnje uspjela da obezbijedi ni jedan validan izvor osim anonimnog dovodi u pitanje opravdanost naslovne fotomontaže i naslova i nadnaslova teksta. MSS smatra da je riječ o senzacionalizmu bez realnog pokrića tako da se i ovdje radi o kršenju jedne od smjernica za načelo 1 Kodeksa novinara:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

Konstrukciju po kojoj je ministar Gvozdenović u pozadini cijele priče novinarka sama dovodi u pitanje sa informacijom da njegov pašenog Ljubiša Šestović više nije suvlasnik kompanije Planet. Novinarka je u prepisci koja je uslijedila poslije objavljivanja spornog teksta izbjegla da odgovori kako Gvozdenovićevo ministarstvo izdaje dozvole za gradnje, ako je ono nadležno samo za davanje saglasnosti na detaljne urbanističke planove.

MSS smatra da se u ovom slučaju radi o kršenju načela 3 Kodeksa novinara:

Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućí njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve.

Kada je riječ o objavljivanju odgovora ministra Gvozdenovića MSS smatra da je došlo do kršenja načela 4 Kodeksa novinara. MSS smatra da je bila obaveza redakcije Monitora da kada već nije dala prostora ministru u inicijalnom tekstu da se izjasni po optužujućim tvrdnjama, da je morala njegov odgovor tretirati ravnopravno sa spornim tekstom i objaviti na stranama na kojima je objavljen i optužujući tekst. Navodimo načelo 4 :

Obaveza novinara je da dopuni nepotpunu i ispravi netačnu informaciju, pogotovo onu koja može naškoditi, pridržavajući se, pri tom, pravila da ispravka mora biti istaknuta na odgovarajući način.

Kada je riječ o tvrdnji da je Gvozdrenović povećao objekat svog pašenoga MSS smatra da se ne radi o kršenju načela prezumpcije nevinosti kako tvrdi ombudsmanka Monitora. U ovom slučaju se radi o objavljivanju netačne informacije, jer Gvozdrenovićevu ministarstvo jednostavno nije nadležno za takve stvari pa nije ni moglo da takvo nešto uradi. Ovdje se radi o kršenju načela 1 Kodeksa :

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Odgovor na žalbu advokata Branka Čolovića

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od advokata Branka Čolovića, pravnog zastupnika Zorana Bećirovića, zbog objavljivanja netačnih informacija u dnevnom listu Dan u tekstu “**Petorica saslušani zbog ubistva Bećirovića**” od 10.10.2014. godine. Advokat Branko Čolović se žalio da su objavljene netačne informacije da je pokojni Dragan Bećirović u noći ubistva imao kod sebe 700 eura i da je kod njega kasnije pronađeno svega 200 eura.

“Sporni članak govori o prvobitnim sumnjama da “Bećirović možda nije ubijen sa namjerom”, pa se navodi da je “u noći ubistva kod sebe imao 700 Eura”, a da je “kasnije kod njega pronađeno svega 200”. U pitanju je očigledna laž, bez obzira na to ko je izvor “Dana” iz policije. Prije svega, ideja o tome koliko je pokojni Dragan imao novca kod sebe prije nego što je ubica na njega pucao potpuno je neozbiljna. Ko je to mogao da zna osim samog Dragana Bećirovića? Niti ga je policija pretresala, niti postoji zapisnik o takvoj službenoj radnji, niti je on prebrojavao novac pred trećim licima.

Ne može biti nikakve sumnje da je ova informacija lažna, jer se radi o elementarnoj logici. Informacije koje je novinar “Dana” eventualno dobija od svojih izvora u policiji, ne oslobađaju ga obaveze da u ovakvim situacijama postupa sa naročitom pažnjom i da se uzdrži od očigledno netačnih i neodgovornih tvrdnji, posebno imajući u vidu da takve tvrdnje usmjeravaju i istragu i pažnju javnosti u pogrešnom pravcu. Što se tiče informacije da je “kod njega pronađeno svega 200 (Eura)”, pouzdano znamo da je ona neistinita, jer taj iznos uopšte ne odgovara iznosu koji je pronađen

kod Dragana nakon ubistva i koji je predat porodici, o čemu postoji zapisnik”, stoji u žalbi advokata Čolovića.

Prije podnošenja žalbe Medijskom savjetu za samoregulaciju advokat Čolović se žalio ombudsmanu Dana zbog objavljivanja netačnih informacija. Ombudsman Dana je odbio ovu žalbu, a u obrazloženju se pozvao na objašnjenje novinarkе Marije Palibrk koja tvrdi da je sporna informacija “...tokom poslednje tri godine objavljena u više od deset medija, uključujući i "Dan". Radi se o informaciji koja je medijima saopštena iz Uprave policije odmah nakon ubistva kada su tvrdili, a tvrde i sada, da istraga ide u više pravaca i da se ispituje i mogućnost da je pokojni Dragan Bećirović bio meta razbojnika. Samim tim što nema osumnjičenih ne može se sa sigurnošću isključiti bilo koji motiv.”

Razmatrajući ovu žalbu Komisija za žalbe MSSa je uzela u obzir i argumente advokata Čolovića, kao i odgovor novinarkе Palibrk i njene motive da objavi pomenute sporne informacije. Komisija je konstatovala da su na osnovu iznijetih dokaza očigledno sporne informacije o količini novca koju je pokojni Bećirović imao prije i poslije ubistva. Takođe je konstatovano da je izvor za ove informacije Uprava policije i da niko nije do objavljivanja ovog teksta demantovao ove navode.

Komisija za žalbe nije pronašla u pisanju teksta “**Petorica saslušani zbog ubistva Bećirovića**” kršenje nekog od načela Kodeksa novinara. Smatramo da je novinarka Palibrk imala pravo da se koristi informacijama koje su već objavljene, a koje nije niko do sada demantovao.

Ipak smatramo da je dnevna novina Dan trebalo da nađe mogućnosti, zbog prava javnosti da zna, da objavi reagovanje advokata Čolovića i samim tim upotpuni informacije o ovom tragičnom događaju. Informacija koju iznosi advokat Čolović o količini novca, koju je posjedovao pokojni Bećirović je relevantna i stava smo da bi njenim objavljivanjem “Dan” doprinio potpunijem i tačnijem informisanju javnosti, što je nadamo se cilj svih medija.

Odgovor na žalbu v.d. izvršnog direktora IRF-a Zorana Vukčevića

Medijskom Savjetu za samoregulaciju obratio se žalbom Zoran Vukčević v.d. izvršni direktor Investiciono-razvojnog fonda(IRF). G. Vukčević u žalbi tvrdi da je Portal Analitika objavio više netačnih konstatacija u tekstovima u kojima se bavio radom IRF.

Između ostaloga g. Vukčević tvrdi da je izabran na mjesto predsjednika Odbora direktora Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. dana 12.02.2014. godine, a ne kako je navedeno u novinarskim tekstovima Portala Analitika “u novembru 2013. godine”; da nije bio predsjednik Odbora direktora Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. kada su donese odluke o odobrenju kredita bankama za preduzeća “Zetagaradnja Ljetopis” doo Podgorica i “Filan company”. On je dostavio dokumentaciju iz koje se vidi da su predmetne odluke donesene dana 23.01.2014. godine, u vrijeme kad Zoran Vukčević nije bio u Investiciono-razvojnog fondu Crne Gore A.D.

Medijski savjet za samoregulaciju je zatražio stav redakcije Portala Analitika povodom navedene žalbe. U odgovoru novinara portala Siniše Goranovića i Jadranke Rabrenović između ostalog stoji:

„Portal Analitika je u potpunosti postupio po zakonu o medijima i novinarskom kodeksu u predmetnom slučaju. Objavili smo dva reagovanja gospodina Vukčevića na naslovnoj strani i na slajdu, gdje je bio objavljen i tekst. Naravno da smo iskoristili svoje pravo na polemiku, odnosno odgovor na navode gospodina Vukčevića. Za razliku od reagovanja gospodina Vukčevića, naš tekst i odgovori nijesu bili ni pljuvački, ni napadački, ni uvredljivi.“

Razmatrajući pomenuti prigovor Komisija za žalbe je bila u nedoumici kako da postupi u ovoj situaciji. Komisija nema mogućnosti da utvrđuje da li su neki navodi tačni ili ne osim ako to nije očigledno i njen zadatak je isključivo da provjeri da li su ispoštovani svi profesionalni standardi u određenom slučaju.

Žalba g. Vukčevića se suštinski odnosi na polemiku koja se vodila između njega i novinara portala Analitika, a koja je uslijedila poslije objavljivanja teksta **“Uzima kredite sa 6 odsto a daje ih po 11 odsto”** 4.11.2014 na pomenutom portalu.

Komisija je konstatovala da su reagovanja g. Vukčevića integralno objavljivana na portalu, bez ikakvih skraćenja. Takođe je primjećeno da su novinari priznali grešku koju su napravili kada su objavili da je Zoran Vukčević stupio na dužnost predsjednika odbora direktora IRF-a u novembru 2013 i da su se izvinili zbog toga. Samim tim je i demantovano bilo kakvo povezivanje Zorana Vukčevića sa kreditima koji su odobreni u vrijeme kada on nije bio u IRF-u.

Komisija za žalbe u zaključku konstatuje da je portal Analitika prekršio načelo 1 Kodeksa novinara kada je objavio netačnu informaciju da je Zoran Vukčević predsjednik Odbora direktora IRF-a od novembra 2013. Komisija takođe konstatuje da su novinari priznali grešku i izvinili se zbog nje. Takođe je konstatovano da su sva reagovanja Zorana Vukčevića objavljena u cjelosti čime je u potpunosti ispoštovano pravo na ispravku i odgovor.

Odgovor na žalbu novinara Siniše Lukovića

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Siniše Lukovića, novinara dnevnog lista Vijesti. U žalbi se novinar Luković žali da mu nije omogućeno da odgovori na napade i uvrede koje je o njemu objavio Slavko Mandić vlasnik Skala radija na portalu pomenutog radija u tekstu **“Atak tivatskog Pinokia na Skala radio”**.

Povod za tekst Slavka Mandića **“Atak tivatskog Pinokia na Skala radio”**, koji je objavljen i na portalu Skala radija i u dnevnom listu Pobjeda, bio je tekst **„Omiljeni mediji gradonačelnice Kotora pred izazovom ko će sad da finansira radio Skalu“?** koji je objavljen u dnevnom listu Vijesti od 9. 11. 2014.

Komisija za žalbe se obratila Skala radiju i tražila odgovor povodom navedene žalbe. U odgovoru Slavko Mandić direktor radija tvrdi da je odgovor Siniše Lukovića uredno objavljen na portalu Skala radija u šta se mogu uvjeriti svi koji hoće da posjete ovaj portal.

Komisija za žalbe smatra da je objavljivanjem odgovora novinara Siniše Lukovića ispoštovano načelo Kodeksa novinara, koje se odnosi na objavljivanje reagovanja. Komisija takođe konstatuje da je i dnevni list Pobjeda ispoštovao ovo načelo objavljujući isto reagovanje. Takođe smo primjetili da dnevna novina Vijesti nije objavila reagovanje Slavka Mandića na tekst **„Omiljeni mediji gradonačelnice Kotora pred izazovom ko će sad da finansira radio Skalu“?** objavljen u toj novini što je suprotno načelu IV Kodeksa novinara.

Odgovor na žalbu direktorice Akcije za ljudska prava Tee Gorjanc-Prelević

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Tee Gorjanc-Prelević, direktorice nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, zbog neprofesionalnog postupanja dnevnog lista Pobjeda u tekstu od 25.11.2014 **“Piperović: Nova hajka iz kuhinje Gorjanc”**. Gorjanc-Prelević se žali da “tekst predstavlja jednostrano, senzacionalističko izvještavanje, koje je zasnovano samo na jednom, neprovjerenom izvoru”. Po njoj “nije ni pokušano da se obezbijedi komentar druge strane, što dodatno svjedoči o lošoj namjeri na kojoj se zasniva takva jednostranost.”

Medijski savjet za samoregulaciju je zatražio stav uredništva Pobjede povodom ove žalbe. U odgovoru glavnog i odgovornog urednika Vesne Šofranac stoji da je "...Pobjeda tražila od advokata Zorana Piperovića komentar na ocjenu Amnesti International u kojoj pominje tekst u našem listu i njegove riječi o slučaju SČ. Tačno je da se nijesmo obraćali HRA koja je prenijela saopštenje AI, niti smatramo da je to bilo potrebno buduci da nam HRA nije prosljedila saopštenje".

Komisija za žalbe Medijskog savjeta za samoregulaciju je uvidom u sporni tekst konstatovala da se radi o jednoj formi intervju sa advokatom Zoranom Piperovićem. Takođe smo konstatovali da je ovaj intervju za povod imao saopštenje, koje je izdala organizacija Amnesti International. Advokat Piperović je u razgovoru za Pobjedu optužio Teu Gorjanc Prelević da stoji iza saopštenja Amnesti Internationala.

Komisija za žalbe naglašava da novinska forma intervjuja nije oblik izvještavanja, koji nameće obavezu novinaru da zatraži stav svake osobe koja se pomene u intervjuu od strane intervjuisanog lica. U ovom slučaju, ako je direktorica Akcije za ljudska prava smatrala da su izrečene neistinite tvrdnje, primjereno bi bilo da se obratila dnevnom listu Pobjeda sa odgovorom na navodne optužbe.

To bi u ovom slučaju bio profesionalan način da se isprave netačne konstatacije, ako su one postojale u pomenutom intervjuu. Na osnovi ovoga Komisija za žalbe ne nalazi da je dnevni list Pobjeda prekršio Kodeks novinara zato što nije u istom tekstu zatražila i stav Tee Gorjanc Prelević povodom optužbi advokata Zorana Piperovića.

Komisija za žalbe takođe želi da naglasi da dnevni list Pobjeda nije profesionalno postupio kada je objavio intervju sa advokatom Zoranom Piperovićem, povodom saopštenja Amnesti Internationala, a da samo saopštenje nije objavio prethodno. Izgovor da pomenuto saopštenje Akcija za ljudska prava nije dostavila Pobjedi, pa da zbog toga nije objavljeno ne stoji.

Ovo saopštenje se moglo preuzeti sa agencija ili od drugih medija. Time bi Pobjeda ispunila obavezu koja se tiče cjelovitosti informacija jer bi objavila i tekst koji je bio povod za intervju sa advokatom Piperovićem. Na ovaj način su čitaoci ostali uskraćeni za potpunu informaciju i stav druge strane u ovom slučaju, a to je Amnesti International.

Komisija smatra da je u zbog ovoga prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara, koje se odnosi na tačnost informacija:

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Odgovor na žalbu predsjednice Vrhovnog suda Vesne Medenice

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od predsjednice Vrhovnog suda Vesne Medenice zbog neprofesionalnog objavljivanja njenog odgovora u dnevnoj novinici Dan 23.10.2014. Dnevna novina Dan je 22.10.2014 na naslovnoj i na strani 9 objavila tekst „Saslušani Veljović i Medenica“ u kome su iznesene informacije da je predsjednica Vrhovnog suda bila saslušana od strane specijalnog državnog tužioca Đordine Ivanović.

Istog dana je predsjednica Vrhovnog suda poslala odgovor na pomenuti tekst u kome je negirala objavljene navode. U broju od 23.10.2014 „Dan“ je objavio samo djelimično odgovor predsjednice Vrhovnog suda, a djelom ga je parafrazirao.

Na prijedlog Medijskog savjeta za samoregulaciju predsjednica Vrhovnog suda je uputila žalbu ombudsmanu „Dana“. Ombudsman „Dana“ je žalbu usvojio i prihvatio predlog redakcije da se kao satisfakcija predsjednici Vrhovnog suda objavi njeno reagovanje u cjelosti.

Komisija za žalbe Medijskog savjeta za samoregulaciju je razmatrala kompletnu dokumentaciju vezanu za nepravilno objavljivanje ispravke i odgovora u ovom slučaju. MSS smatra da je redakcija „Dana“ uradila profesionalnu stvar objavljujući naknadno cjelokupno saopštenje predsjednice Vrhovnog suda Vesne Medenice.

MSS međutim, smatra da je ombudsman „Dana“ u svojoj odluci propustio da konstatuje kršenje načela Kodeksa novinara koje se odnosi na objavljivanje ispravke i odgovora. U konkretnom slučaju MSS smatra da je došlo do kršenja načela 4 Kodeksa novinara nepravilnim objavljivanjem odgovora predsjednice Vrhovnog suda.

MSS isto tako cijeni postupak redakcije Dana, koja se izvinula i naknadno objavila kompletan tekst ispravke.

Podsjećamo na načelo 4 Kodeksa novinara:

Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku. Ispravka mora biti plasirana tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi. Pri tom se mora jasno naznačiti da se ispravka odnosi na prethodni nekorektni izvještaj.

Odgovor na žalbu Marijana Kaljevića

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Marijana Kaljevića zbog teksta objavljenog u Informeru od 16. oktobra „**Šiptarska svinjarija**“. U žalbi se kaže da „se pripadnici albanske manjine, koja čini dio građana Crne Gore, osjećaju ugroženo i diskriminirano povodom jučerašnjeg naslova gore pomenutog štampanog medija koji poziva na mržnju i nejednakost određenog nacionalnog korpusa građana Crne Gore.

Naslov Informera „**Šiptarska svinjarija**“ u ovom kontekstu predstavlja kršenje ljudskih prava, vrijeđanje jedne nacije i precizno objašnjava gore navedena razloge koji su direktno objašnjenje za podnošenje ove žalbe. Dnevna novina na koju se odnosi žalba zastupljena je javnosti i društvu Crne Gore. Podnosilac žalbe smatra da su ovim aktom ugrožena ljudska prava, kao i da je prekršen zakona Krivičnog zakonika Crne Gore, član 370 - Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje i netrpeljivosti.”

Medijski savjet za samoregulaciju se ovim povodom već obratio crnogorskoj javnosti neposredno po objavljivanju spornog teksta i isti javno osudio. Ovom prilikom možemo samo da ponovimo da se u tekstu “**Šiptarska svinjarija**” radi o brutalnom kršenju načela V Kodeksa novinara koje se odnosi na govor mržnje.

Podsjećamo na smjerice za ovo načelo :

(a) Mediji ne smiju da objavljuju materijal koji je namijenjen širenju neprijateljstva ili mržnje prema osobama zbog njihove rase, etničkog porijekla, nacionalnosti, pola, fizičkih nedostataka, vjere ili političke pripadnosti. Isto važi i ako postoji velika vjerovatnoća da će objavljivanje nekog materijala izazvati prethodno navedeno neprijateljstvo i mržnju.

(b) Novinari posebno moraju voditi računa da ničim ne doprinesu širenju etničke mržnje kada izvještavaju o događajima i pojavama koji u sebi sadrže elemente etničke mržnje. Obaveza je novinara da poštuje druge države i nacije.

Odgovor na žalbu NVO LGBT Progres

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od NVO LGBT Forum Progres zbog objavljivanja seksualne orijentacije učesnika performansa, koji je ta NVO izvela na Međunarodni dan ljudskih prava u Skupštini Crne Gore. Tekst je objavljen u

tabloidu Informer 11. Decembra 2014 sa naslovom **“Džezvama na ombudsmana”** i nadnaslovom **“Gejevi zaratili sa Šučkom Bakovićem u Parlamentu CG”**. NVO LGBT Forum Progresu je sporan nadanslov teksta i konstantno pominjanje učesnika protesta kao gejeva u tekstu.

Komisija za žalbe Medijskog savjeta za samoregulaciju je nakon detaljne analize teksta konstatovala da se radi o eksplicitnom govoru mržnje u ovom slučaju. Ovakav način pisanja je neprihvatljiv i nije prvi put da ova novina diskriminiše neku od manjina. Isticanje nečije seksualne orijentacije je po svim standardima zabranjeno zbog širenja mržnje i netrpeljivosti prema pojedinim manjinama.

Komisija za žalbe Medijskog savjeta za samoregulaciju najoštrije osuđuje ovakvo pisanje tabloida Informer i konstatuje da je u ovom tekstu prekršeno načelo 5 Kodeksa novinara :

Rasu, vjeru, nacionalnost, etničku pripadnost, seksualnu orijentaciju i porodični status čovjeka, novinar će pomenuti samo ako je to neophodno za informaciju.

Mediji ne smiju da objavljuju materijal koji je namijenjen širenju neprijateljstva ili mržnje prema osobama zbog njihove rase, etničkog porijekla, nacionalnosti, pola, fizičkih nedostataka, vjere ili političke pripadnosti. Isto važi i ako postoji velika vjerovatnoća da će objavljivanje nekog materijala izazvati prethodno navedeno neprijateljstvo i mržnju.

Odgovor na žalbu Socijaldemokratske partije

Medijski Savjet za samoregulaciju dobio je žalbu od Socijaldemokratske partije zbog neprofesionalnog izvještavanja o debati u Skupštini posvećenju Prijedlogu zakona o izgradnji autoputa. U žalbi stoji da: „Kada izvještava o temama koje su od javnog interesa, a kakva je ova, medijski Javni servis, po definiciji, mora da u svakoj prilici i u svakom momentu, prezentuje javnosti sve relevantne činjenice i misljenja koji doprinose sagledavanju svih aspekata problema / dileme . U pomenutom izvještaju, novinarka je uložila trud da izostavi svaki bitan aspekt debate, prenaplašavajući one efemerne, iskrivljujući sadržaj diskusije i smisao izrečenog.... U centralnoj informativnoj emisiji Javnog servisa, ako je Javni servis, ne smije se događati da se realni događaji guraju u zasjenak i podređuju navodnom humoru novinarke, jer o njima ne izvještava radi njenih “dosjetki”, što je postala praksa. Ako uredništvo TV CG smatra da u programu nedostaje humorističkih priloga, može pokrenuti posebnu humorističko-satiričnu emisiju ili rubriku, i dozvoliti gospođi Debeljević da je vodi.

Možda će biti najgledanija na programu. Ali za takve žanrove sigurno nema mjesta u centralnoj informativnoj emisiji, u ozbiljnoj televiziji.“

MSS je povodom ove žalbe zatražilo stav TV Crne Gore. U odgovoru koji je potpisala novinarka Tatjana Debeljević, koja je ujedno i autor spornog priloga između ostaloga stoji: „Nikada nijesam dovela u pitanje značaj tema o auto-putu, ni u jednom od brojnih priloga koje sam uradila na ovu temu. Smatram da to nisam uradila ni u izvještaju o raspravi iz Skupštine. Podnosioci prigovora ne bi trebalo da zanemaruju činjenicu da u pomenutom izvještaju teorijski nije bilo moguće predstaviti "sve relevantne činjenice i mišljenja" zbog toga što je izvještaj emitovan u Dnevniku trajao nekoliko minuta, a rasprava o budžetu, samo toga dana, nekoliko sati. Naši gledaoci su u direktnom TV prenosu imali priliku da čuju sve stavove i mišljenja, dok su u izvještaju bili samo oni koji su se tokom dana izdvojili... U pomenutom izvještaju apsolutno nije bilo pokušaja za senzacionalizmom putem "humoristično-satiričnih dosjetki" kako se navodi u predstavci. Podnosioci predstave, izgleda su, previdjeli ili svjesno zanemarili činjenicu da gledaoci, nakon cjelodnevne rasprave koju su mogli direktno da prate na programu naše televizije, u Dnevniku očekuju dinamičan sažetak rasprave. To se ne može postići bez interesantnih kopči između izjava učesnika debate.”

Komisija za žalbe je pažljivo pregledala sporni prilog iz TV Dnevnika. Komisija je saglasna da u tako kratkoj formi kakav je izvještaj za dnevnik nije moguće prikazati sve aspekte jedne diskusije koja je trajala nekoliko sati. Komisija takođe primjećuje da su u prilogu bili zastupljeni različiti stavovi o temi izgradnje autoputa. Činjenica jeste da je prilog prožet blago ironično-humorističnom notom izvještavanja.

Komisiji je ipak ostao nejasan dio priloga koji se odnosi na iznošenje stavova poslanika Bora Banovića. Da bi se izveo objektivan sud mislili smo da je potrebno citirati taj dio priloga. Tekst novinarke: “Avanturizma u istorijskom danu nije falilo. Neki su se nakon sve pisanije upustili u avanturu postavljanja pitanja, ali samom sebi, kako bi došli do suda :Banović:”Postavio sam sebi tri bloka pitanja”; Novinar:” kada je na njih odgovorio, odgovorio je istorijskom izazovu”; Banović:” “Kad se nešto gradi treba ga graditi onako kako se gradi”. Novinar :”Razgovor Banovića sa samim sobom se svidio ministru”.

Komisija za žalbe nema negativan stav prema slobodnijoj formi izvještavanja čak ni u tv dnevniku, koji je veoma zahtjevan i koji ne ostavlja puno prostora za komentare, ako nije u pitanju upravo komentar. Sporni prilog o kome je riječ je u većem dijelu profesionalno odrađen i uspio je da održi ravnotežu između profesionalnog novinarskog izvještavanja i jedne slobodnije interpretacije događaja. Komisija međutim ima zamjerku na dio priloga koji se odnosi na izlaganje poslanika Banovića.

Mišljenja smo da je nivo ironije i humora u tom dijelu prešao granicu profesionalnosti i da je nivo komentarisanja novinarke Banovićevog izlaganja prešao mjeru neutralnog izvještavanja, kakav je bio prema ostalim sagovornicima u prilogu. Komisiji je ostalo nejasno zašto je novinarka pominjala u prilogu da je Banović sebi postavio određena tri pitanja i da je sebi odgovarao, a da gledaoce nije upoznala sa sadržinom tih pitanja i odgovora.

Komisija za žalbe smatra da je u većem dijelu prilog o debati u Skupštini o izgradnji autoputa profesionalno urađen. Komisija takođe podsjeća da izvještavanje o pojedinim događajima ne ostavlja puno prostora za slobodnije novinarske forme u formatu dnevnika. Komisija takođe konstatuje da je u dijelu priloga koji se odnosi na komentarisanje izlaganja poslanika Banovića pređena granica koja odvaja komentarisanje od izvještavanja i da nije jasno do kraja šta je novinarka htjela da kaže. Podsjećamo na načelo 3 Kodeksa novinara:

Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.

Monitoring medija

DAN 16. Septembar

Dnevni list Dan je 16. Septembra najavio preko polovine naslovne strane, a na stranama 10 i 11 objavio tekst „Prenamjenom zemljišta sinu napunio džepove“. Tekst prenosi istraživanje nevladine organizacije MANS o zloupotrebama u barskom katastru. Između ostalog u njemu se optužuje Dragan Kovačević bivši načelnik Upravne jedinice za nekretnine u Baru da je počinio više nelegalnih radnji uključujući i odobravanje prenemjene zemljišta, koja je u vlasništvu njegovog sina. Iako su u tekstu izrečene teške optužbe na račun Kovačevića, novinar nije našao za shodno da uzme izjavu od njega kako bi i druga strana imala priliku da saopšti svoje argumente.

MSS smatra da se radi o kršenju načela 1 Kodeksa novinara, koje se odnosi na cjelovitost informacija, jer tekst jednostrano tretira problem o kome piše.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju

težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Kao pozitivnu stranu navodimo da je „Dan“ 18.septembra objavio reagovanje Kovačevića na ovaj sporni tekst.

INFORMER 17. septembar

Na naslovnoj strani je najavljen, a na stranama 2 i 3 objavljen tekst pod nasloom „Daliborka Uljarević muljala sa kešom u Srbiji” i nadnaslovom „Kako je poslovala u Srbiji”. U podnaslovu se tvrdi da je direktorka Centra za građansko obrazovanje iz Podgorice prije pet godina u Srbiji bila u velikim problemima zbog finansijskih mučki, te da je na projektu studentskog lista koji je vodila nestalo 100 hiljada dolara.

MSS smatra da su tekstom iznesene optužbe za prilično teške finansijske malverzacije bazirane na neprovjerenim tvrdnjama za koje nema dokaza. Samim terminom „muljala sa kešom” iznosi se teška optužba bez dokaza. Pri tome, list nije kontaktirao Uljarević kako bi čuo i njenu stranu.

MSS smatra da je ovim prekršeno prvo načelo Kodeksa novinara koje govori o opštim standardima, te smjernice koje kažu:

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Takođe, član tri Kodeksa kaže između ostaloga, da se glasine i pretpostavke moraju nedvosmisleno naznačiti kao takve.

BLIC 26. Septembar

Dnevni list Blic je na naslovnoj strani najavio, a na strani 3 objavio tekst „**Mafija danima vozila Bogojevića u gepeku?**“. List se poziva na izjave nekih opozicionih funkcionera da je vlast u Podgorici formirana pod pritiskom mafije i na tvit Nebojše Medojevića da je neko vožen u malo većem gepeku. Iako je poslije naslovne

konstrukcije stavljen znak pitanja, Medijski savjet za samoregulaciju smatra da se radi o senzacionalizmu bez relanog pokrića. Same činjenice iznesene u tekstu teško da mogu da budu opravdanje za gore navedenu naslovnu konstrukciju.

MSS konstatuje da je u ovom slučaju prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara koje se odnosi na senzacionalizam:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

DAN 4. Oktobar

Dnevni list Dan je najavio na naslovnoj, a objavio na strani 7 tekst „**Sina su mi ubili jer je vidio Šarića**“. Tekst prenosi izjave Duška Popovića oca ubijenog Luke Popovića da je navodno njegov sin ubijen jer je vidio Darka Šarića u Crnoj Gori dok je bio u bjekstvu. U prilično dugom tekstu se ne navodi ni jedan drugi izvor za ovu tvrdnju.

MSS smatra da se u ovom tekstu radi o senzacionalizmu bez realnog pokrića i jednostranom izvještavanju. Smatramo da je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara :

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

Pobjeda 6.oktobar

Dnevni list Pobjeda je na naslovnoj strani najavio, a na strani 5 objavio tekst „**Miodrag Lekić formira sopstvenu partiju**“. Tekst govori o navodnim namjerama

Miodraga Lekića, lidera Demokratskog Fronta da formira sopstvenu partiju. Za sve informacije u tekstu izvor je anoniman, a novinar nije pokušao da kontaktira ni Lekića, niti nekog od političara, koji se pominju kao njegovi budući saradnici.

MSS smatra da novinar nije pružio realne pokazatelje da ima dokaze za tvrdnje koje su iznesene. Osim ogoljenog senzacionalizma ovaj tekst nema informaciju koja je potkrijepljena realnim činjenicama.

MSS zbog navedenog smatra da se radi o kršenju načela 1 Kodeksa novinara:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

Informer 26. Oktobar

List je na naslovnoj strani objavio veliki naslov „**Šiptarska svinjarija!**“. Riječ je o tekstu povodom fudbalske utakmice koja se prethodne večeri igrala između Srbije i Albanije u Beogradu, a koja je prekinuta nakon što je na stadion uletio već legendarni „dron“ sa zastavom takozvane Velike Albanije.

Ovaj tekst po mišljenju MSS-a predstavlja, ukoliko se može praviti takva komparacija – najteže kršenje kodeksa u periodu koji obrađuje izvještaj, zbog kojeg je MSS i javno reagovao.

Po mišljenju MSS-a, u najkraćem, ovaj tekst i njegova oprema predstavljaju tešku zloupotrebu slobode govora i javne riječi i brutalno medijsko širenje nacionalne mržnje kakvu smo vidjeli i kakva je imala pogubne i devastirajuće posljedice tokom ratova u ex Jugoslaviji.

Nastavak naslova ispod fotografija slavlja Albanaca u Tuzima, Plavu i Ulcinju je „Slavili u gradovima velike Albanije“ uz manji naslov i nadnaslov „Haos u Tuzima: Tuča Albanaca i Crnogoraca“.

Podnasov je takođe tendenciozan: “Posle sramotnog prekida utakmice Srbija – Albanija u Beogradu, stotine Albanaca izašle na ulice gradova Crne Gore kako bi nastavili sa političkim provokacijama“.

Na unutrašnjim stranama, drugoj i trećoj, naslovna konstrukcija je drugačija, pa nadnaslov glasi „**Šiptarska svinjarija: bauk nacionalizma nadvio se i nad Crnom Gorom**“ i naslovom „**U Tuzima tuča đaka i roditelja, u Ulcinju slavili ‘veliku Albaniju**“, i dodatkom na podnaslov sa naslovne „**Slaveći nepostojeću državu, izazvali tuču, pucali iz vatrenog oružja, maltretirali ljude**“.

MSS smatra da cijeli tekst, oprema i fotografije služe u cilju raspirivanja nacionalne i vjerske mržnje. Zaključkom teksta da se “slavilo nešto što bi u svakoj drugoj državi bilo za najoštriju osudu”, list to još više pojačava i naglašava, implicirajući da je riječ o događaju koji bi morali svi “najoštrije osuditi”, ako bi htjeli biti kao sve “ostale države”.

List ide dotle da su i obnaženoj djevojci iz stalne rubrike „Informerka“ koja na šaljiv način sa erotskim konotacijama komentariše temu sa druge i treće strane, stavljene riječi nimalo naivne “Meni je ovih Šiptara pun kofer“. I kada je list izašao, Medijski savjet za samoregulaciju je oštro reagovao saopštenjem ta štampu. Medijski savjet još jednom najotroštrije osuđuje pisanje Informera

U Kodeksu se kaže, u smjernicama za načelo 5, koje govori o jeziku mržnje:

Mediji ne smiju da objavljuju materijal koji je namijenjen širenju neprijateljstva ili mržnje prema osobama zbog njihove rase, etničkog porijekla, nacionalnosti, pola, fizičkih nedostataka, vjere ili političke pripadnosti. Isto važi i ako postoji velika vjerovatnoća da će objavljivanje nekog materijala izazvati prethodno navedeno neprijateljstvo i mržnju.

Novinari posebno moraju voditi računa da ničim ne doprinesu širenju etničke mržnje kada izvještavaju o događajima i pojavama koji u sebi sadrže elemente etničke mržnje. Obaveza je novinara da poštuje druge države i nacije.

VIJESTI 29. oktobar

Naslov teksta na strani 37 je “**Podgoričanka optužila osoblje Kliničkog i tvrdi: Nijesu htjeli da liječe bebu**” i podnaslovom “**Iz Instituta za bolesti djece Kliničkog centra odbacuju optužbe navodeći da je dijete više puta bilo hospitalizovano**”.

U tekstu se tvrdi da je osoblje Instituta za bolesti djece odbilo da pruži zdravstvenu pomoć njenom djetetu. U tekstu se iznosi niz optužbi na njihov rad, na navodni javašluk i neljubaznost i tome slično.

MSS smatra da na posebno pažljiv i delikatan način treba publikovati tekstove u kojima se iznose ovako teške tvrdnje kao što je odbijanje ljekarske pomoći djeci i izbjegavati senzacionalističke naslove koji ne doprinose rješavanju problema ukoliko ga ima.

Prvi član Kodeksa, koji je po mišljenju MSS-a prekršen, kaže da je:

Dužnost novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.

Smjernice za njegovu primjenu kažu:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Kodeks takođe u članu 3 kaže da se glasine i pretpostavke moraju nedvosmisleno naznačiti kao takve.

List nije ispoštovao korektno pravilo druge strane, jer je optužba data na upadljivo dominantan način u odnosu na izjavu iz Instituta.

VIJESTI 29. oktobar

List je na strani 5 objavio tekst pod naslovom **“Otpremnine: Bivši radnici Prerade izgubili spor”** i naslovom: **“Moraju da plate i Ani 43.250 eura”**.

Iz teksta je jasno da nije riječ o novcu koji je dobila advokatkinja Ana Kolarević, koja je zastupala Preradu u ovom sporu, već da je riječ o troškovima postupka, koji će

radnici prema sudskoj presudi, ukoliko bude pravosnažna, morati da isplate bivšoj firmi, tako da je naslov zapravo – neistina.

Rečenica iz teksta koja objašnjava ovaj slučaj glasi: “Bivši radnici Prerade u stečaju izgubili su sudski spor kojim su tražili isplatu većih otpremnina, zbog čega moraju za troškove postupka isplatiti poslodavcu 43.250 eura, što pokriva trošak advokatice Prerade Ane Kolarević”.

U tekstu se ne navodi koliki je taj trošak, da li cijela cifra, ili neki njen dio. Naslovna kompozicija sugerše, pak, da se upravo ovom cifrom pokrivaju troškovi Kolarević, te da će poslodavac, koji je dobio spor kao tužena strana, morati da isplati cijelu cifru za advokatkinju.

MSS smatra da je riječ o manipulativnom naslovu, koji nema veze sa tekstem. Tim prije što je uz njega objavljena velika fotografija Kolarević, tako da se stiče utisak da je ona jedna od strana u sporu, a ne zastupnica tužene strane.

MSS smatra da je prekršena smjernica za načelo 1 Kodeksa koji tretira opšte standarde:

Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

MSS smatra da je ovdje prekršeno i načelo 3 Kodeksa koje govori o tome da su za novinara činjenice neprikosnovene:

Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućí njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.

Informer 30. oktobar

Naslovnica je izašla sa nadnaslovom “Zoo-seks afera tema o kojoj se priča” i naslovom “**Ko je ološ? Onaj ko ima seks sa psima ili onaj ko neće da ćuti?**” Podnaslov je dug: “**Probajte da shvatite: prvo se jedna ženska osoba seksala sa psima, neko je to snimao pa je sve to dospelo u javnost. A u javnost je osim tog snimka dospela i informacija ili tvrdnja da je u pitanju Vanja Čalović. Naš list**

nije ološ, kako nas etiketira lider Fronta Miodrag Lekić. Ološ je onaj ko zlostavlja pse, ako ćemo pošteno. Zašto se neki trude da nas ugase i zabrane?”

Na naslovnici je objavljena i fotografija nage ženske osobe dok masturbira. Tekst je objavljen na drugoj i trećoj strani uz fotografiju iste ženske osobe dok se skida.

MSS smatra da je neprimjereno i neprofesionalno polemisati sa optužbama, u ovom slučaju lidera DF Miodraga Lekića, tako što će se nastaviti niz tekstova o zooseks aferi na način koji prevazilazi “interes javnosti da zna”, i koji su prerasli, kako je i MSS isticao, u medijsku kampanju protiv osobe, zbog koje je lider DF-a i dao ovakvu osudu Informera, konkretno – Vanje Čalović, direktorke MANS-a.

Informerski jeste tabloid, ali to ne podrazumijeva ignorisanje i kršenje i najnižih standarda profesije, koji podrazumijevaju poštovanje ličnosti i ličnog integriteta. MSS podsjeća da član 8 Kodeksa kaže:

Novinar je dužan da se krajnje pažljivo odnosi prema privatnom životu ljudi. Pravo na privatnost obrnuto je srazmjerno značaju javne funkcije koju pojedinac obavlja, ali je i u tim slučajevima nužno poštovati ljudsko dostojanstvo.

Osim toga, objavljivanje fotografija ženske osobe koja masturbira ili se skida, po mišljenju MSS-a, je samo usmjereno na vulgarni senzacionalizam, budući da tu nije riječ ni o kakvom devijantnom ponašanju.

Stoga, ove fotografije i naslovna kompozicija ni u kom slučaju ne doprinose “razotkrivanju istine u vezi direktorke MANS-a”, čime ovaj list opravdava dugi niz tekstova koji je objavio o Čalović.

U Kodeksu stoji da: **novinar ne smije da zadire u privatni život neke osobe i izvještava o njemu bez dozvole te osobe, te da se pravo javnosti da zna, mora uvijek pažljivo odmjeriti u odnosu na lična prava ljudi. Izvještavanje o privatnom životu neke osobe može biti opravdano samo u slučajevima od posebnog interesa za javnost.**

Sve navedene stavke Kodeksa su po mišljenju MSS-a u ovom slučaju prekršene.

DAN 2. Novembar

„Dan“ je 2.novembra objavio tekst „**Pretučena jer je odbila da plati reket policiji**“, koji se bavi slučajem premlaćivanja Dragice Rastoder, vlasnice jednog podgoričkog

ugostiteljskog objekta. Tekst je korektno napisan, ali naslovna konstrukcija ne odgovara njegovom sadržaju. I dok se u tekstu određeni policajci pominju kao samo neki od mogućih napadača u naslovu se zaključuje da su oni počinioci ovog nedjela.

MSS smatra da se radi o senzacionalizmu bez pokrića u naslovu i o iznošenju netačnih konstrukcija za koje i novinar u tekstu tvrdi da su samo pretpostavke. MSS smatra da je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave.

DAN 5. Novembar

„Dan“ je 5. Oktobra objavio tekst sa naslovom **„Državna veleizdaja da bi Đukanović i Alijev zaradili milijarde“**. Tekst prenosi izjavu poslanika Koče Pavlovića koji tvrdi da je odluka Vlade kojom se Hrvatskoj prepušta istraživanje i eksploatacija u podmorju ispred Prevlake „velekriminal sa svim obilježjima veleizdaje“.

Pavlović u tekstu između ostalog tvrdi da se „radi se o tzv. „barter aranžmanu“, kojim će Vlada Crne Gore kompletan posao oko Prevlake ustupiti Hrvatskoj, koja će zauzvrat eksploataciju tih ležišta povjeriti kompaniji u kojoj korumpirani dvojac Đukanović–Alijev ima sopstveni biznis interes.

Organizatori ovog kriminala računaju da će ta odluka Vlade u Crnoj Gori biti protumačena kao Đukanovićevo vraćanje duga Hrvatskoj, zbog njihovog konstruktivnog ćutanja oko Milovih ratnih devedesetih. To je samo još jedna dimna zavjesa iza koje je planirano da se odigra najveća korupcionaška pljačka u istoriji Crne Gore, Balkana, a vjerovatno i čitave Evrope“.

U tekstu se osim ovog stava poslanika Pavlovića ne navodi ni jedan izvor za ovako ozbiljne optužbe, niti je kontaktiran iko iz Vlade ili okruženja Đukanovića, kako bi se uzela izjava i druge strane.

MSS smatra da se radi o čistom senzacionalizmu bez ikakvih relanih dokaza i bez uzimanja izjava od druge strane.

U ovom tekstu je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave.

Informer 6. novembar

List je na naslovnoj strani, uz tekst naslovljen **”Stankoviću, otkrij ko je devojka iz pornića”** uz portrete VDT-a Ivice Stankovića i izvršne direktorke MANS-a Vanje Čalović objavio fotografiju ženske osobe koja masturbira na fotelji i dva psa dalmatinca u prvom planu. Fotografija je objavljena i uz tekst sa druge i treće strane koji je najavljen na naslovnici.

MSS može i u ovom slučaju samo da ponovi stavove vezane za Informer od 30. oktobra.

INFORMER 8. i 9. novembar

List je na prvoj strani objavio naslov **„Vanja, čiji su ovo psi?”** i podnaslovom **„Na porno snimku se vide dva dalmatinca, takvu rasu posjeduje i šefica MANS-a čije ime se dovodi u vezu sa ovim materijalom.”** Nadnaslov je **„Zooseks afera - rešite slučaj i scene snimka o kom priča Crna Gora“.**

Na stranama 2 i 3, za razliku od naslovne, na kojoj je fotografija Čalović kako šeta sa svoja dva psa dalmatinca, objavljen je skrinšot sa snimaka u sobi, koje je ovaj tabloid i ranije objavljivao.

MSS može samo ponoviti da je ovako dug niz tekstova na istu temu, uprkos “težnji za istinom”, zbog načina i tretmana teme, prerastao u kampanju protiv jedne osobe, u kojoj je ovaj tekst samo jedan u tom nizu.

Vijesti 11. novembar

List je objavio izvode iz intervjua koji je bivši njemački ambasador Pius Fišer dao za TV Vijesti. Naslov teksta je bio **“Korupcija i kriminal na licu države”**.

Fišer u intervjuu nije, međutim kazao “na licu države” već je koristio izraz “imidžu države”, što su mogli znati samo čitaoci koji su gledali intervju na TV Vijesti ili pročitali Fišerov demanti objavljen u Vijestima 12. novembra.

Bivši njemački ambasador u Crnoj Gori kazao je u svom reagovanju da “list na senzacionalistički način distorzira pravi sadržaj i duh intervjua”.

MSS smatra da je ovdje riječ o namjernom ili nenamjernom iskrivljavanju činjenica, koje je dovelo do potpuno netačne interpretacije ambasadorovih riječi.

MSS smatra da je prekršen član 1 Kodeksa o opštim standardima i smjernici koja kaže:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Informer 11. novembar

List je u vrhu naslovnice objavio nadnaslov **“Zašto Pijus Fišer napada Informer CG”**, i naslovom **“Penzioner i ljubavnik stao uz Miška i Željka”**.

MSS smatra da je ovakvo kvalifikovanje bivšeg njemačkog ambasadorau Crnoj Gori uvredljivo.

Na stranama 4 i 5 sa naslovom **“Penzionisana bruka”** i podnaslovom u kojem Fišera naziva **“Vremešnim”**.

Medijski savjet za samoregulaciju smatra da je način na koji je list pisao o bivšem ambasadoru diskriminatorski u odnosu na njegovu dob, te da zadire u intimu koja se ne tiče javnosti kvalifikacijom “ljubavnik” koja se koristi u ironičnom kontekstu.

MSS smatra da je ovim prekršen Kodeks, odnosno njegov član 8 i smjernice za njegovu primjenu:

Novinar ne smije da zadire u privatni život neke osobe i izvještava o njemu bez dozvole te osobe. Pravo javnosti da zna, mora se uvijek pažljivo odmjeriti u odnosu na lična prava ljudi.

Izveštavanje o privatnom životu neke osobe može biti opravdano samo u slučajevima od posebnog interesa za javnost. Takvi slučajevi su, na primjer, radnje koje ugrožavaju zdravlje i bezbjednost građana i društva (kriminalne i terorističke radnje, korupcija, itd.) što ovdje nije slučaj.

U Kodeksu stoji da je Izveštavanje o privatnom životu neke osobe, opravdano je i ako se time sprječava da javnost bude zavedena izjavom ili postupkom nekog pojedinca, kao, recimo, u slučaju kada neka osoba radi određene stvari u privatnom životu, a javno ih osuđuje, što ovdje nije slučaj.

Informer 12. novembar

List je na naslovnij strani objavio tekst sa nadnaslovom **“Otkrivamo zašto je Pijus Fišer penzionisan”** i naslovom **“Smenjen jer je ljubavnici davao pare?”**

List je na naslovnici objavio i zajedničku fotografiju bivšeg njemačkog ambasadora u Crnoj Gori sa Vanjom Pantović, vlasnicom baletske škole “Princeza Ksenija”. U listu se na drugoj i trećoj strani piše da je Fišer dodijelio novac direktorki baletske škole sa kojom je u vezi, te da je zbog toga navodno prošle godine “sklonjen” sa funkcije ambasadora u Crnoj Gori.

MSS smatra da je riječ o tvrdnjama za koje u tekstu nema uvjerljivog utemeljenja, te da je time prekršeno pravilo 1 Kodeksa i smjernice za opšti standard i tačnost:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju

težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Iako uz naslov stoji znak pitanja, MSS smatra da su tvrdnje iznesene u tekstu nedvosmislene i da čitaoca upućuju na zaključak da su tvrdnje tačne.

List nije ispoštovao ni pravilo druge strane jer nije kontaktirao ni Fišera niti Pantović.

Informer 15. novembar

Na prvoj strani je objavljen naslov „**Rani radovi zaštitnika direktorke MANS-a“** „**Robin Hud ucjenjivao Čalovićevu pornićem“!**

„Robin Hud“ se odnosi na novinara Darka Ivanovića koji vodi istoimenu emisiju na Javnom servisu, pa se u podnaslovu kaže „**Darko Ivanović, urednik emisije Robin Hud i aktivista Građanske alijanse pornić u kojem je navodno Vanja Čalović pre nekoliko godina koristio da bi njime ucjenjivao direktorku MANS-a tokom sukoba u NVO sektoru“**. U tekstu na stranama 2 i 3 tvrdi se da je Ivanović „prvi po Podgorici pričao detalje sa šokantnog snimka“.

MSS smatra da je list objavio neprovjerene informacije, te da je posebno problematično to što je tekst izašao (tek) nakon Ivanovićevog nastupa na RTCG u emisiji „Replika“ u kojoj je polemisao sa Vučićevićem, vlasnikom Informera.

MSS smatra da je list prekršio član 1 Kodeksa, odnosno smjernice za njegovu primjenu:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Informer 15. novembar

Na strani 3 objavljen je tekst „**Fišer platio 120.000 evra za stan Vanje Pantović!**“ Uz tekst je objavljena fotografija Fišera sa Pantović, za koju se tvrdi da je bila Fišerova partnerka, te se navode detalji iz privatnog života da je stav Fišera o crnogorskoj vlasti bio pozitivan, ali da ga je navodno promijenio “nakon što mu je „ljubavnicu preoteo jedan domaći funkcioner”.

MSS smatra da je list iznio tvrdnje za koje nema dokaza, čime je prekršio smjernicu za načelo 1 koja govori o opštim standardima i tačnosti informacije. Međutim, u konkretnom slučaju, MSS smatra problematičnijim kršenje člana 8 koji govori o provatnosti. Jer, i u slučaju da je ova informacija tačna, MSS ne vidi koji bi bio interes javnosti da zna nešto što zadire u osnovna ljudska prava – da li će neko nekome nešto pokloniti, ma koje vrijednosti bio taj poklon.

MSS smatra da je dakle, prekršeno načelo 8 i da je objavljena informacija koja nije od javnog interesa.

Smjernica za ovo načelo kaže:

Novinar ne smije da zadire u privatni život neke osobe i izvještava o njemu bez dozvole te osobe.

Ovaj princip nije ispoštovam. I dalje:

Pravo javnosti da zna, mora se uvijek pažljivo odmjeriti u odnosu na lična prava ljudi.

I ovaj je princip u ovom slučaju, po mišljenju MSS prekršen.

Dio u kojem list tvrdi da je ambasador promijenio stav o crnogorskoj vlasti nakon što mu je “ljubavnicu preoteo” neimenovani domaći funkcioner potpuno je, po mišljenju MSS-a proizvoljan i takođe je usmjeren na rušenje ličnog integriteta i Fišera i Pantović.

Takođe i ovim dijelom teksta list je prekršio navedene dijelove Kodeksa o poštovanju privatnosti u nepostojanju interesa javnosti da zna ove pojedinosti.

Dnevne novine, 18. novembar

List je objavio skandaloznu naslovnu stranu sa fotografijom momenta u kojem se ekshumira preminula beba rođena u bjelopoljskoj bolnici tri dana ranije.

Nadnaslov je “**Šokantno: Obavljena ekshumacija, otac preminule bebe: “Nadite krivca, ja ću mu presuditi”**”.

MSS smatra da je krajnje neprimjereno nazivati ekshumaciju šokantnom, a pri tome objaviti fotografiju sa jednog krajnje teškog čina za porodicu čime se zapravo s namjerom želi šokirati javnost.

MSS osuđuje ovakav senzacionalistički način izvještavanja o krajnje delikatnim momentima i takođe smatra krajnje neprimjerenim objavljivanje prijetnje u naslovu. List je i na strani 17 objavio isti naslov i još jednu fotografiju sa čina ekshumacije. U smjernicama za član 8 koji tretira pravo na privatnost stoji:

Izveštaj je neadekvatno senzacionalan ako se osoba na koju se on odnosi tretira kao objekat. Ovo se naročito tiče slučajeva kada izvještaji o osobama koje umiru, fizički ili mentalno pate, prevazilaze interes javnosti i potrebu publike za informacijom.

Prihvatljiva granica, prilikom izvještavanja o nesrećama i prirodnim katastrofama, je ona koja znači poštovanje prema patnji žrtava i osjećanjima članova njihovih porodica. Žrtve nesreće ne smiju se dovesti u situaciju da po drugi put pate zbog prikazivanja u medijima.

Medijski savjet za samoregulaciju smatra da nijedno od ovih pravila nije ispoštovano, odnosno da su ova pravila grubo prekršena i oštro osuđuje ovakav način pisanja o jednom teškom porodičnom momentu..

Vijesti 21. novembar

Na naslovnoj strani je najavljen tekst sa nadnaslovom **“Porodica Ramović krivi bjelopoljsku bolnicu za smrt svog djeteta 5 avgusta”** i naslovom: **“Ljekarka rekla da je sepsa, dijete umrlo zbog srčane mane”**. U legendi pod fotografijom navedene su riječi majke umrle bebe: **“Tjerali su me da dojim dijete, koje sam tako, u stvari. ubijala”**. Tekst je objavljen na strani 11.

Uz najavu je objavljena manja fotografija ljekarke Andrijane Vojinović- Kočović i njena izjava da odgovorno tvrdi da nije ni bila pripravna u vrijeme nesrećnog događaja, te da beba ne bi bila živa ni da je ostala ni u Bijelom Polju.

MSS smatra da je optužba iz naslova teška, te da je izuzetno dominantan naslov u odnosu na demanti koji suštinski ne mijenja ništa u odnosu na teške tvrdnje, odnosno, da je samo formalno ispoštovano pravilo druge strane.

Stoga MSS smatra da je ovdje prekršeno pravilo 1 Kodeksa i sljedeće smjenice za njegovu primjenu:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

MSS napominje da je nakon infekcije u bjelopoljskoj bolnici i smrti jedne od beba, objavljen u štampi niz tekstova u kojima se osoblje ove ili nekih drugih bolnica optužuje za nesavjestan rad i javašluk, što je dobilo oblike medijske kampanje protiv cijele ljekarske branše. Pri tome su uzimane izjave od potpunih laika i nestručnih ljudi koji su na svoj način tumačili čisto stručne pojmove i zdravstvene probleme, što je pristup koji ne doprinosi niti rasvjetljavanju nemilog događaja u bjelopoljskoj bolnici, niti tome da se takvo nešto ponovo ne desi.

DAN 27. Novembar

Dnevna novina Dan je objavila 27. Novembra kolumnu Mihaila Medenice pod naslovom „**Međa Mila manitoga**“. Kolumna je ilustrovana fotomontažom na kojoj je Milo Đukanović stavljen na plakat kultnog filma Kum. Kolumna je reakcija na neposredno izrečen stav premijera Mila Đukanovića da Crna Gora nije podržala atentat 1914 u Sarajevu. Autor Mihailo Mednica je u ovom tekstu polemisa sa Đukanovićevim stavovima.

U samom tekstu je izneseno više uvreda na račun Đukanovića (maniti, nesoj, avetni...) samo zbog toga što autor Medenica ima drugačiji stav o jednom istorijskom događaju. Takođe fotomontaža, kojom je ilustrovan tekst, a koja ima za cilj da predstavi Đukanovića kao mafijaša takođe ima za cilj vrijeđanje.

Medijski savjet za samoregulaciju smatra da je neprihvatljivo vrijeđanje bilo koje ličnosti zbog drugačijeg pogleda ili mišljenja. Ovaj tekst ne samo što vrijeđa, već i širi netoleranciju i diskriminaciju prema svima koji drugačije misle.

MSS smatra da ovaj tekst predstavlja otvoreno kršenje načela 1 Kodeksa novinara:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju.

PORTALI

Tokom perioda koji tretira ovaj izvještaj Medijskog savjeta za samoregulaciju, nije bilo ni jedne žalbe na profesionalan odnos i etički tretman portala u Crnoj Gori. Bez obzira što Kodeks novinara Crne Gore ne spominje on line novinarstvo, budući da se radi o etičkim standardima novinarske profesije, stav je MSS da se ta pravila odnose i na rad portala i na komentare čitalaca, jer se u tom domenu, otvorene i široke interakcije između medija i čitalaca, najčešće zloupotrebljava sloboda izražavanja.

Stav MSS-a jeste da je uredništvo medija odgovorno za sve što se objavi na internet portalu. Pa tako i za komentare čitalaca - najčešće potpisanih "nik nejmom" ili samo kao "anonimusi" - koji su postali sastavni dio teksta, što doprinosi sve većoj popularnosti i uticaju portala.

Preporuka MSS-a jeste da se komentari čitalaca administriraju prije objavljivanja, kako bi se preduprijedile situacije da se objavljuju komentari, koji sadrže nepotpune i neprovjerene vijesti i informacije, diskvalifikacije ad hominem, elemente govora mržnje, vrijeđanje po bilo kojoj osnovi, pozivi na nasilje, psovke, kletve, žargon ulice, kršenje privatnosti i pretpostavke nevinosti. Ovo se naravno odnosi i na tekstove i komentare novinara i vlasnika portala kao osnove za tako nešto.

MSS zapaža da su portali Vijesti i Analitika redizajnirani, mnogo atraktivniji, pristupačniji i pregledniji; portal Vijesti – sada, i profesionalniji. Portal Pobjede zamijenjen je elektronskim izdanjem lista, a list Dan je i dalje zadržao internet verziju bez komentarisanja čitalaca. Portali RTCG i Café del Montenegro, sadržajniji su i profesionalniji, što se ne može reći za portal IN4S, koji njeguje ostrašćenu matricu (za pohvalu, na tom portalu dostupna su oba pisma), dok je PCNEN i dalje suzdržan u isto vrijeme.

Stav je MSS da portali koji nastoje da vode javnu debatu, moraju voditi računa ne samo o vlastitom uticaju i dostojanstvu, već i o posljedicama javne riječi, koja može ugroziti nečiji život, razoriti porodicu, pa i samu javnu debatu. Zbog toga MSS podržava preporuku obudsmāna Vijesti, da bi, “ za početak, trebalo onemogućiti komentare na vijesti iz takozvane crne hronike, počev od anonimnih izjava saučešća do najgrubljih napada na čovjeka koji više ne može da se brani.

Takođe, prava čovjeka da se smatra nevinim dok se njegova krivica ne dokaže, drugi je važan razlog da se komentari vezani za ovaj segment informisanja krajnje ozbiljno administriraju i veoma selektivno uvode u javni prostor. Naravno, pravo javnosti da zna time se ne smije dovoditi u pitanje, osobito kada je riječ o ljudima koji predstavljaju društveni i politički vrh i čije su odluke i postupci, po prirodi stvari, tvorci naših sudbina. Međutim, i oni i obični građani imaju pravo na javni prostor u kojem se ne pljuje i ne traži linč”.

Metod monitoringa: od slučajeva i situacija do trendova. Evo nekih primjera:

Narušavanje i kršenje načela 1 Kodeksa: tačnost, čestiti komentari, kontekst

Načelo 1 Kodeksa: „Dužnost novinara je da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.”

Smjernica 1.1: „Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.“

Netačno, jednostrano, senzacionalističko, uvredljivo i seksističko pisanje i komentarisanje, omalovažavanje

Portal IN4S, 26.novembar 2014, tekst:”Andrijašević u stroju: Đukanović u pravu za sarajevski atentat“

Komentar: „Miroslav Đukić“: „Istorijska činjenica je da su italijanski vojnici atakovali Crnogorke u periodu Drugog sv.rata. Evidentna je činjenica da je, antropološki, ovaj Andrijašević – Kalabrez, ili Sicilijanac. Nije mu zamjeriti, krv nije voda!“

Portal Vijesti, 26.novembar 2014, tekst “Pozvali rektorku na razgovor”

Komentar: “Fileo”: “Od nje je i Žaga uteka u Beograd”. “Filozof”: “Ću studenti. Vidi ko im drži govor = Željko Radulović. Ovo govedo studira zadnjih 10/15 godina. Vazda je bio peder i vazda će biti. A i prof. Tijana Bečanović je jedno veliko govno i kao profesor i kao čovjek, tj.žena”.

Portal Vijesti, kolumna „Radmila i Mira“ od 28.novembra 2014,

Komentari: „klipan“: „Neki dan je brzo obrisan komentar za platu RV " Šefe, vala mlogo, pa da joj je odzlata". Zašto onda admin pušta Lovca na zmajeve da o ovom istom nadugačko piše!!!” “Peki”: “Gospodine Željko, nije samo Račka na koritu.Tu su age i begovi čije se hanume nude sultanu. Kako bi se prodavala SAMS-ova odijela ministarstvima i Vladi da nije Srećka.Nikad živa istina ne bi vidjela Atlas i Prvu tv da nije Hurem.A centar moći kod Metalke.Još se mrda”. “Evropljanin 100 %”: „Ne razumijem kakvu vezu ima ova Radmila sa nasim kraljem? Moze li mi neko pojasniti! Zar nas kralj nema kraljicu i princa?” “Astra“:“ Više Đaga liči na sultana nego naše tužilaštvo na pravo tužilaštvo“. „Feniks“: „A da joj nije rod ona Anka Vojvodić, što navodno zastupa nasu privredu u Beogradu (famozno predstavništvo Privredne komore Crne Gore). Za nekoliko hiljada evra stan kola voza;, samo sto nikada nije niti ce ugovoriti bilo kakav posao za Crnu Goru.”...

Portal Vijesti,kolumna B.B. „Poniženje“ od 29. novembar 2014,

Komentari: „Siljevik“:“Je li ovo jedna od sestara što ih je tata na pištolj udavao?“. „Pekson“: „Hurem čuda čini. One druge koje su bile kod Sulejmana jedva čekaju da ona odleti. Nadaju se da one ponovo dobiju šansu. Ove rade bi drugačije. Srećko bi radio Dolce i Gabonu a Živa istina bi kritikovala Ranka, Pešićka bi hitno otvorila Hilton a Vlatka bi aktivirala markentišku agenciju“. „Maragun“:„Neko je rekao čuvaj se žene opasnog čovjeka...A tu ne mislim na Žagu“. „Prva dama“: „Hurem je opasna

uloga, i u glumi. Njemačka glumica nije izdržala, pokušala je samoubistvo, a kamo li Hurem u stvarnosti! Takve igre idu uglavnom: vlast, novac, seks...smrt! Ovo kažu knjige, filmovi, istorija itd..." „Boris“: „Radmila, Radmila, vidi ti se po faci da nijesi za rukovodioca, više ličiš da budeš oficir, ali slab“...

Portal Vijesti, 30.novembar 2014, tekst: Vladin list: Draško Đuranović preuzeo Pobjedu,

Komentari: „Gruda“: „Zar je ovo čeljade još živo. Najveći izdajnik svoga roda, čak mu je i portal postavljen u Njenačkoj. Najtužnije je što ovaj uči poltronstvu i izdajstvu našu djecu na FPN“. „Najjači“: „Fina li je slika sa Draškom! Dva djevera i Milova djevojka“. „Draško vidiš kako se isplati u CG biti poltron i uvlakač, samo za svoju korist na štetu pokradenog naroda. Ti si ovo zaslužio mjesto i ranije kume Zorzoo!“ „Mustafa“: „Država platila milione dugove za BEGA press, finansirala mu portal i evo sad i Pobjedu uzima da muze. To je definitivno trio fantastikus Đuranović, Šuković, Bubreško. I ja bih se zastavom motao i jotovao svaku riječ za te milione!“

Portal Vijesti, 5.decembar 2014, tekst „Rektorka Vojvodić prva do Bebe Popović“

Komentari: „Fileo“: „Meni je žao Žagu, ni u Beograd nema mira od ove nečiste sile“. „Zoroavanger“: „Jesu li zaboga poslije konferencije oboje pošli u Milov krevet, onako po navici?“

Portal Vijesti, 5.decembar 2014, tekst: Nacionalna penzija za Branislava Mićunovića, komentar pod nikom “Varamne”: “Aj daboga ni dvije ne primio”.

Portal Vijesti, 9. decembar 2014, tekst: „Brano Mićunović komanduje Crnoj Gori“, „Veskobar“: „I ovo da obališ na izbore, pa ako im se ko približi, odmah će ga ubiti. Bez građanskog rata oni ovo ne puštaju“.

Prijetnje, omalovažavanje, uvrede:

Portal In4s, 9.oktobar 2014, tekst:”Kad Čirgić prevaspitava Vasojeviće“,

Komentari: „Miloš“:“ Će su vam drenovi argumenti Vasojevići da podučite ovo...da je došao u postojbinu Miljana Vukova koji je govorio i pisao čistim Srpskim jezikom. Umjesto da uđete na tzv.naučni skup posvećen velikom Laliću i isprašite ovo ONO vi prekrstili ruke i kojevitezite na ovom portalu i u drugim medijima. Jadovi, jadni...“ “Srbin Brđanin”:" Nijesu Vasojevići krivi što ta neznalica lupeta. Samo su krivi što ga neki vasojević nije izbacio sa toga skupa kao što se ćera svaka fukara koja bulazni među ljude o velikim ljudima”.

Portal IN4S, 15.oktobar 2014, tekst: "Kako su sa portala RTCG-a vidjeli incidente: Paljenje NATO zastave, i pomaganje UEFI";

Komentari: „Čvorak“: „Ovi uvlakaci su izgubili svaski kompas. Jednog lijepog dana tamo treba izvršiti dezinfekciju i deratizaciju“. „Primorac“: „Kakve političke partije? Pa njima upravljaju domaći i kosovski narko-karteli, zato tako i izvještavaju!“

„Aleksandar“: „Pozivam ljude koji se malo bolje razumiju u internet da obore sistem ove pos*ane televizije. Komplet i TV i internet stranicu. Zauvijek, da ih zatvori, ali ja ne bih stao na tome. Za mozak građana Crne Gore najbolje bi bilo da ugase sve televizije i novine osim DAN-a. Sve su to placene televizije i novine koje finansira zapad i sve su one usmjerene protiv nama prijateljske Rusije.“ „Miroslav Đukić“: „Ništa drugo se nije moglo očekivati od „javne kuće“! Problem nije u tome, problem je što – Vi to plaćate!“

„Anonimni“: „Ja sam iz crne gore i osudjujem oštro napade srba na našu „javnu“ kuću koja se lagano gasi ako Bog da hahahhah inače kuća služi da vidimo dje mило pituje jede sere plače i to ostalih nekih većih vijesti nema a i da vam kažem da ni jedni od crnogorskih medija nije samostalna svi rade za vlast i pobjeda i dan i vijest svi tako nam je i sa televizijom.“ „Komšo“: „To nije javni servis to je javna kuća kako je mi zovemo u pg jadan smo mi narod braćo nama je sve milije od srba odje samo para nešto znači ljudi moral i to davno je palo u vodu sa našim djedovima tako da nas je sramota i ko smo i dje smo“.

„Vasileus“: „Naravno da je rtcg-u glavni problem paljenje nato-zastave, kad bi na rtcg nato ljuljnuo dvije tri bombe kao na rts-99, možda bi promijenili mišljenje, ali teško, to je zadojeno slugeranjstvom...“

Portal IN4S, 26.novembra 2014, tekst: "Vučinić u stroju: Srušiti crkvu na Rumiji";

Komentar: „Ana“: „Uklonite, maknite ovo čudovište, kad dođe SVETI DAN i on će dobiti po glavi kao i njegovi šefovi“.

Portal IN4S, 26.novembar 2014, tekst: "Podgorica: Polomljen antiruski pano";

Komentar: „CG“: „Tako je!!! Ko god da je uradio ovaj visokomoralni čin, da Bog da mu majka pjevala! Živio nam sto godina u zdravlju i izobilju, u sreći i veselju!!! Zlu treba dati pesnicu u nos i ovo je konačno istinski odgovor, pravi odgovor na zlo koje nam svakog dana sipaju Milo i njegovi ajvani!“

Portal IN4S, 9.decembar 2014, tekst: „Lukšić: Ako ne bude dogovora sa SDP-om – vanredni izbori“

Kometar: „Abor“: „Kakva je ovo splećina? I udbina (mafijina) i Kusnerova prostitutka“.

Narušavanje i kršenje načela 5 Kodeksa: etička i nacionalna pripadnost

„5.1 Govor mržnje

- a) Mediji ne smiju da objavljuju materijal koji je namijenjen širenju neprijateljstva ili mržnje prema osobama zbog njihove rase, etničkog porijekla, nacionalnosti, pola, fizičkih nedostataka, vjere ili političke pripadnosti. Isto važi i ako postoji velika vjerovatnoća da će objavljivanje nekog materijala izazvati prethodno navedeno neprijateljstvo i mržnju.
- b) Novinari posebno moraju voditi računa da ničim ne doprinesu širenju etničke mržnje kada izvještavaju o događajima i pojavama koji u sebi sadrže elemente etničke mržnje. Obaveza je novinara da poštuje druge države i nacije.”

Portal IN4S, 2.oktobar 2014, tekst: „Parada srama u Podgorici 26.oktobra“,

Komentari: „Sveta Petka“: Đavo radi svoje! Ova parada je zakazana u nedelju, samo dan uoči Svete Petke, velike svetinje kojoj se Crnogorci mole od kako znaju za sebe i svoju lijepu vjeru pravoslavnu i svetosavsku! Ovo je obračun sa svima kojima su normalnost, pravda, poštenje i sva hrišćanska načela na srcu, u duši i biću. Ovaj samit đavoljih sljedbenika je putokaz ka EU i NATO i utabana staza ka paklu! Ne treba biti posebno teološki obrazovan pa to shvatiti. Vrijeme je gospodo da se suočimo sa svojom (ne)vjerom i krajnji je trenutak da se opredijelimo. Ko sjedi kući i posmatra ovo na TV-u, saučesnik je koliko i oni koji izvode satanističke šetnje! Jednog dana će istorija pokazati prstom na vas i reći da niste ništa uradili da zaustavite zlo na jednom od njegovih prvih stepenika!“ “Srbin Brđanin“: „ Zašto se ne organizuje parada pomoći za djecu bez roditelja iz Bijele i drugih mjesta koji brinu o toj djeci nego parad ponosa jebiguzovića sa čime se niko normalan ne ponosi već dobija nagon za povraćanje...A mi za pedere trošimo pare...”

Portal IN4S, 3.oktobar 2014, tekst: ”Suludo:Gej Parada u Podgorici koštaće 100.000 E“

Komentari: „Srbin Brđanin“: „Šta je to za državu 100.000 evra, kad treba da se provesele pederi i da nam demonstriraju svoj ponos što su tako devijantni i drugačiji od normalnih ljudi i žena. Na tim njihovim paradama vjerovatno pričinjavaju veliko zadovoljstvo svojim roditeljima jer im komšije i sugrađani daju komplimente:“Što je sladak onaj vaš pederčić ili vaša lezbejčica, od njih ćete imati divnu unučad“.

Portal Cafe del Montenegro, 10.oktobar 2014, tekst:“Čirgić: Angažovao sam policiju da me brani“,

Komentar „Anonimus“: „Trebalo bi da se stidiš ko nam crnogorstvo predstavlja. Poturica, to da je išta valjalo vjeru bi svoju zadržalo“. “Vasojević”: “Neka starocrnogorci uče jezik staropodgoričkih musliman. Vakrat je Vasojevići republika”. “Milo Vujović”: “Četnikuše Bečanović, Glušicu i njima slične država treba uhapsiti jer rade otvoreno za drugu državu protiv svoje. Došljakinjama treba otkazati boravak u Crnoj Gori i ispratitih za njihovu voljenu Srbiju pa neka po Šumadiji šire srbijanstvo nije ovo Srbija”. “Bekoć”: “Alo Čergašiću idi u Tursku okani se nas”.”Mimo-divlji”:"Čirgić je dao pravi odgovor g-đi Bečanović, da ona nema problem sa njim oko nacističkog jezičkog programa već da je „državni program koji on sprovodi". Bravo Čirgiću nekome si i uspio da otvoriš oči, da je neovisna MNE klasična nacistička tvorevina.”

Portal IN4S, 23.oktobar 2014, tekst: “Šta se krije iza Ramine želje za ključevima Beograda“

Komentar :„Miloš“: „Da se pitate što, kao što se ne pitate, nikad ovoj nakazi nebi dozvolili da uđe u Srbiju, uključujući i Kosovo i Metohiju. Vi ste izmećari SAD i EU i Rama to zna pa se javno sprda sa vama i državom koju nažalost predstavljate“.

Portal Vijesti, 28. novembar 2014, o antiruskom panou i proslavi albanske zastave, Komentari:„Igy Jovović“: „Banane su za majmune a vojničke čizme za muškarce.Da sam USA diplomata zapitao sam se zašto banane a ne jabuke ili loza...možda zbog aluzije na izgled američkog predsjednika koji ruku na srce liči na primata“. „Slobo“:“ Zadnji im bio što slave, umrli svi koliko ih je. Gamad“. „Mišo“: „SAD će im valjati šiptari“.

Portal IN4S, 28.novembar 2014, tekst:“Tuzi:“ Albanska zastava na gimnaziji, učenici ne dozvoljavaju nastavu“,

Komentari: „Sekula“: „Komšije Albanci, nek vam je srećan Dan zastave. Znajte da svaki pametan Srbin podržava vaše zahtjeve prema državi CG. Lično smatram da biste te zahtjeve trebali proširiti i iskoristiti trenutnu naklonost vodeće svjetske sile prema Albancima u pravcu cjepkanja teritorije države CG. Teritorije koje naseljavate unutar CG granica su teritorije koje vam pripadaju puni milenijum i nema razloga da neko bude protiv da ih pripojite vašoj matici Albaniji. Vojne intervencije se ne plašite jer vas Crnogorci zbog urođenog kukavičluka neće napasti a mi Srbi ćemo izbucati vojni poziv Vojske CG ili dezertirati“.

“Slavko Barać”:]” To što ste ti i tvoj Milo Đukanović, kojeg neprestano propagiraš, zaradili i dobili od svojih dedova, dajte kome hoćete. Za ovo što trgujete velikodušno sa onim što je srpski narod izvojevao i oslobodio od Otomana, to ne diraj bolesniče! Nije CG ni tvoja ni Milova prćija, a ako ste pomislili da jeste, grdno ćete se kajati uskoro kada pravda prošeta Crnom Gorom, ne damo pedalj Crne Gore, a daće Bog i Skadar ćemo vratiti kad dođe vrijeme”. “Anonimni”:]„Ja nemam nista protiv velike Albanije u granicama koje traže...slobodno uzimajte, ja ne zivim u tim djelovima, i kao tradicionalni Crnogorac naravno prosrpske orijentacije nikad neću ustati protiv braće Albanaca u ovom slučaju.” „Sekula”:] „Meni Crnogorac nije bliži od Albanaca niti mi je veći neprijatelj. Naprotiv, mi Srbi iz Crne Gore nemamo veće neprijatelje od pripadnika te vaše nakalemljene lažinacije. Vidim da je vas „Srbe“, vjerovatno dežurna škrabala Željka Ivanovića za portal In4s, mnogo zaboljela moja podrška Albancima ali šta da radim, ona je iskrena i od srca. Ja sam 2006-te bio protiv države CG i danas sam protiv nje. Podržavam slobodu i demokratiju za sve vjere i etnije a sloboda i država CG ne mogu postojati istovremeno.“

Portal IN4S, 5.decembra 2014, tekst: „Prištinski mediji: Vučić i Tači ručaki zajedno u Njujorku“

Komentari: „Stanko Popović”:] „Da Bog da vam zaprlo svako parče! Tačiju što je dokazani krvnik i na potjernici srpskog MUP-a zbog egzekucije, mučenja i terorizma, a tebi Vučko posebno jer sa takvim zlikovcem dijeliš hranu! Pi”:] „Roko”:] „Tačić i Vuči, pojeli krme u Njujorku gradu”. „CG”:] „E, crkli da Bog da!” „Anonimni”:] „Šta očekivati drugo od izdajnika Vučića nego da se sastaje sa Tačijem i Milom”. „Primorac”:] „Pretpostavljam da je Tači naručio polukrvave bubrege, jetre i srca, a Vučić splachine!”

Narušavanje i kršenje načala br. 8 Kodeksa: zaštita privatnosti

“Novinar je dužan da se krajnje pažljivo odnosi prema privatnom životu ljudi. Pravo na privatnost obrnuto je srazmjerno značaju javne funkcije koju pojedinac obavlja, ali je i u tim slučajevima nužno poštovati ljudsko dostojanstvo.”

Portal IN4S je jedini portal u Crnoj Gori koji je, 2.decembra 2014, objavio video klip sa You tube, devetominutni snimak ubistva braće Gojačanin, doduše uz upozorenje, da snimak može biti uznemirujući i sadrži scene nasilja. Taj snimak, koji se ne može pravdati pravom javnosti da zna, blokiran je tek kad je reagovao

crnogorski obudsman Baković i ocjene da se na „grub i surov način uznemiruje javnost i povređuje osjećaj porodice žrtava“. U ovom slučaju, posebno je narušena smjernica 8.1.pravo na privatnost.

Narušavanje načela 12.Kodeksa: plagijat

12.2 Plagijat: “Novinar ne smije da se bavi plagiranjem. Pod plagijatom se podrazumijeva korišćenje tuđih informacija, riječi, ideja i slika bez odgovarajućeg navođenja izvora.”

Svako preuzimanje tuđeg sadržaja, kada nije naveden primarni izvor, bilo da je riječ o tekstovima, fotografijama, grafikonima, audio i video snimcima, neetično je i može se okarakterisati kao plagiranje.

Na portalu PCNEN, u rubrici, “Zanimljivosti”, u periodu septembar-oktobar, objavljeno je više primjera u kojima je ovo načelo prekršeno, jer se radi o informacijama preuzetim sa drugih portala i medija, bez navođenja primarnog izvora, a isto važi i za fotografije ili ilustracije kojima su opremljeni. Portal se nije ni potrudio da naznači “javljaju inostrani mediji” ili “prenijeli su on line mediji”, čime se koristi kad želi, od riječi do riječi, od teksta do slike, preuzeti tuđi sadržaj, dakle, plagirati.

U tekstu “**Sve za umjetnost**” objavljenom u rubrici “Zanimljivosti” na Portalu PCNEN (23.septembra) govori se o neobičnom i bolnom performansu kineske umjetnice Zou Die, koja je je odlučila - kako piše ovaj portal i to ilustruje njenom fotografijom - da 36 dana spava naga na krevetu napravljenom od gvozdениh žica, a da se iz teksta ne može zaključiti odakle podaci za ovaj prilog, pa se može govoriti o plagiranju.

U tekstu “**Slika na krilu leptira**” objavljenom na PCNEN-u (27.septembra) navodi se da turski slikar Kul crta na leptirovim krilima, perju, zrnima riže, sjemenkama, tako da gledaocima, tvrdi portal, trebaju lupe da bi vidjeli detalje. Uz citiranu izjavu umjetnikovu i fotografiju leptira na kojem je umjetnik slikao, ovaj portal ne navodi odakle su posuđeni. Tekst “Kandidat sa penisom” je objavljen na PCNEN 30.septembra, a u njemu se uz fotografiju, govori da promotivno vozilo kandidata za predsjednika slovenačke opštine Kopar na sebi ima penis koji se, eto, vidi u Podgorici, a da nije jasno kako je to moguće. Naravno, da je riječ o plagiranju. Kao primjer, u rubrici “Bakšiš za lošu uslugu”, objavljen u rubrici “Zanimljivosti”, portal PCNEN (03.oktobra) piše da je bračni par iz Ajove častio konobara sa sto dolara (objavljena je i slika računa), da su objašnjenje za napojnicu objasnili na Fesbuku, koje je, sudeći kako je prilog sročен, pročitano u Podgorici. Kako nije navedeno odakle je prilog objavljen, iz teksta je jasno da je plagiran.

Ostali primjeri kršenja načela XII na portalu PCNEN:

„Banke ljudskog izmeta“ (26.ok.), „Bolan raskid“ (25.ok.), „Modom protiv korupcije“ (25.ok.), „Čokolada mijenja ime zbog 'Islamske države“ (24.ok.), „Svjetsko prvenstvo za beskućnike“ (24.ok.), „Bacanjem novčića do gradonačelnika“ (23.ok.), „Zatvorenici tužili državu jer im ne da pornografiju“ (22.ok.), „Igrajte se sa ebolom, antraksom ili rakom“ (19.ok.), „Narikače oplakale Zvezdu (video)“ (19.okt.), „Ovce se stondirale“ (18.okt.), „Košta 120.000 eura, a smrdi“ (18.okt.), „Adam alergičan na ljude“ (17.okt.), „Stiže 'Vikilks' moda“ (16.okt.), „Pozorište naplaćuje osmijehe“ (15.okt.), „Bugari iskopali 'vampira“ (14.okt.), „Vazdušni kišobran“ (14.okt.), „Tuš-autobus za beskućnike“ (13.okt.), „Priča od šest riječi“ (10.okt.), „Sud razmatra da li su šimpanze osobe“ (9.okt.), „Gaćice sa likovima svjetskih moćnika“ (7.okt.), „Sjutra 'krvavi' mjesec“ (7.okt.), „Dan će trajati 25 sati“ (5.okt.), „Akademija za morske sirene“ (3.okt.)...

Osim pomenutih, primjeri kršenja načela XII uočena su i u sljedećim tekstovima: „Sunder Bo nasilnik koji kvari dječje umove“, „Poštar čuvao tonu pisama“, „Kupiš burger, dobiješ...“, „Ministar se pogrešno zakleo“, „Led se topi, gravitacija slabi“, „Akademija za morske sirene“, „Kapetan priznao da zaslužuje smrtnu kaznu“, a u rubrici „Svaštara“ kakarakteristični su prilozi: „Disanje“ i „Zašto treba zube prati prije spavanja“...

Na portalu **RTCG**, u velikom broju objavljenih vijesti i informacija, monitoringom 23,24,25.oktobra, te 25.novembra, ustanovljeno je desetak procenata preuzetih priloga bez ikakve identifikacije, što se, čak i kad se radi o redakcijskim sportskim priložima sinteze tuđih tekstova (ali bez potpisa), može svrstati u kategoriju plagijata. Na primjer:

Portal RTCG, 23.10.2014:

- Fudbal: Borussia bila bolja za jedan nivo (sa fotografijom), rekao je holandski fudbaler –kome?
- Kulturna galaksija: Ljepota ženskog lica kroz slavna djela (sa video klipom) i napomenom: provjerite svoje znanje i poznavanje istorije umjetnosti na sljedećoj adresi – koje nema
- Košarka: Bayern savladao PAO, Barsa slavila u Milanu (sa fotografijom)
- Fudbal: „Poker“ Beşiktaša u Humskoj, kiks Intera (sa fotografijom)
- Svijet: Kineska letjelica će kružiti oko Mjeseca (sa fotografijom), navodi se: javili su tamošnji mediji, valjda na kineskom, odakle vijest Portalu?
- Nauka i tehnologija: Aplikacija koja rješava jednačine (sa video klipom), navodi se da je to saopštila u Londonu kompanija, da li je bio na toj konferenciji novinar Portala?

- Ostali sportovi: Šumaher će se oporavljati do 3 godine (sa fotografijom), rekao je doktor Pajen, kome, kada, odakle vijest portalu?
- Zanimljivosti: Pas koji ne voli kupaće (sa video klipom)

Portal RTCG, 24.10.2014:

- Svijet: Milion vakcina protiv ebole u 2015. (sa fotografijom)
- Zanimljivosti: Grad duhova na aukciji (sa fotografijom)
- Zanimljivosti: Usamljene kuće za romantike (sa 12 fotografija)
- Stil: Gulartova u vrhu modeling scene (sa 14 fotografija)
- Zanimljivosti: Minijaturne tetovaže “stvorene” za dame (sa 16 fotografija)
- Svijet: Prvi slučaj ebole u Njujorku
- Putovanja: Hotel ukrašavaju “Swarovski” kristalima (sa fotografijom)
- Zanimljivosti: Nevjerovatna vožnja paraglajdera (sa video klipom)
- Svijet: Ograničen pristup džamiji AL Aksa
- Zanimljivosti: Bojenje puževa kao zaštita od ljudi (sa 16 fotografija)

Portal RTCG, 25.10.2014:

- Košarka: Kakvo zakucavanje Pekmenovog saigrača (sa video klipom)
- Muzika: Preminuo pjevač grupe „Cream“ (sa dva video klipa)
- Košarka: Ima 12 godina, a Đordanovu tehniku (sa video klipom)
- Stil: Nove reklame „Victoria’s Secret“-a (sa tri video klipa)
- Svijet: Gradonačelnik: Poseban autobus za Rome (sa slikom)
- Nauka i tehnologija: Sjajne reklame za „Farcry 4“ (sa video klipom)
- Svijet: Rusija: Trajno računanje zimskog vremena
- Svijet: Narko diler umro od eksplozije kokaina
- Nauka i tehnologija: Novi kratki film za “Witcher 3” (sa fotografijom)

Portal RTCG, 25.11.2014 (107 vijesti i informacija):

- Muzika - Nesvakidašnji koncert: Bob Dilan svirao za jednu osobu (sa slikom) (napomena: piše časopis „Rolling Stone“, a odakle vijest na Portalu?)
 - Zdravlje: Šta kad se prejedete... (Čiji su to savjeti? Odakle tekst?)
- Društvo: Košarkaši se družili sa djecom (sa 4 fotografije) – (Ne zna se čija je to vijest, ako je Portala trebalo je tako označiti)
- Društvo: Crna Gora da prizna genocid u Šahovićima (sa fotografijom i faksimilom potpisa) – Nema naznake da se radi o Portalovoj vijesti
- Košarka: Šalić napustio Partizan (sa slikom) – Ne navodi se izvor

- Fudbal: Ćurčić novi selektor Srbije (sa slikom) – Nije navedeno odakle vijest
- Fudbal: Aguero srušio Bajern, Mesi prestigao Realu (sa 4 fotografije) – Nije naznačeno da se radi o originalnoj rekapitulaciji rezultata u Ligi šampiona
- Muzika: Novi singl Masima Savića (sa video klipom You tube) – Autorstvo? Kome je kazao savić?
- Zdravlje: Četiri namirnice za mlađi izgled (sa ilustracijom) – Odakle ovi savjeti?
- Zanimljivosti: Stoni tenis bez stola i reketa (sa video klipom) – Odakle je ovo uzeto?

Na **portalu Cafe del Montenegro**, monitoring od 25, 26. i 27.novembra, pokazuje da postoje brojne vijesti sa fotografijama i video klipovima, koji se mogu tretirati kao plagijat budući, da nije naznačen izvor, niti porijeklo:

Portal Café del Montenegro, 25.novembra:

- Francuaka šalje tenkove u Poljsku (foto) – izvor?
- Francuzi među najvećim potrošačima u Evropi (ilustracija) –izvor? (Kaže se:”pokazalo jedno istraživanje francuskog Nacionalnog instituta za statistiku INSEE, ali nema pokatka odakle prilog na Portalu)
- Papa: Evropa je kao baka koja više nije plodna i energična (foto) – izvor?
- Kraj propaganda:Veliki otadžbinski rat izbacuju iz ukrajinskih udžbenika istorije (foto) –izvor?
- Uporedili ga sa Al Kaponeom:Junker zamolio poslanike da ga ne vrijeđaju (foto) – izvor?
- Ruski voditelji dobili otkaz u emisiji uživo(Foto i Video) – izvor?
- Pas “dizelaš” (video) – izvor?
- Video:Odlična partija ping pong bez reketa (video) – izvor?
- Video: Kućnoj pomoćnici poklonili kuću i promijenili joj život (fotografija i video) izvor?
- Video: Mislite da vam ništa ne može pomoći? Uradite ovaj test(Video) – izvor?
- Lista najdužih penisa u svijetu:Gdje je Crna Gora? (sa kartom) – izvor?
- Video:Ukrala džip pa udarila u zgradu koja se srušila na nju (video) –izvor?
- Ljubavano pismo četvorogodišnjaka postalo internet hit (sa slikom9) – izvor?
- Video: Ljudsko lice u borbi protiv vjetra (video) – izvor?
- Video: Hu iz ju? (video) – izvor?
- Stvari koje ste mogli na starim telefonima, a na “pametnim” ne možete (navedeno porijeklo fotografije) – izvor?
- Apple ulazi u svijet virtuelne realnosti? (naveden izvor ilustracije) – izvor?
- Pet stvari kojima nikako nije mjesto u vašem krevetu (ilustracija) – izvor?
- Ljubljenje je zdravije od rukovanja – evo zašto (dvije slike) – u 11 od 18 pasusa, stoji “piše Daily mail” pa nije jasno da li piše samo taj pasus ili sve?
- Lazanje od palačinki (foto) – izvor?

Portal Cafe del Montenegro, 26.novembar 2014:

- Trećina Evropljana smatra da je gotovina kao poklon uvreda (ilustracija) – izvor?(piše: pokazuje studija kompanije Masterkard, ali se ne kaže otkud to na Portalu)

- Merkel: Rusija dovodi u pitanje evropski mirovni pokret (foto) – izvor?

Zabava:

- Video: okvir za sliku koji vas prati u stopu (fotografija i video) – izvor?

- Video: Ako mislite da je ovo obično drvo varate se (video) – izvor?

- Video: Pogodite šta se nalazi u ovoj kutiji (video) – izvor?

- Video:Jezivo:Stroj na 25 metara visine (video) – izvor?

- Video:preslatko prijateljstvo mačke i majmuna (video) – izvor?

- Video: Usudite se da pretičete nakon ovoga (video) – izvor?

Tehnologija:

- Leteći automobili uskoro na tržištu (slika) – (u devetom od 20 pasusa navodi se “piše Dojče vele”) – da li je to izvor?

-Koje su najbolje kalendar aplikacije Android i iOS? (slika) – izvor?

Lifestyle:

- Uklonite pesticide sa voća i povrća ovim jednostavnim trikom (sa ilustracijom) – izvor?

- Potpuno neočekivan efekat pilule za kontracepciju (ilustracija) – izvor?

Portal Café del Montenegro, 27.novembar 2014.

- Mario Dragi: Smanjiti plate u javnim sektorima eurozone (foto) – izvor: kaže se „rekao je u govoru u Helsinkiju“ ali odakle ta vijest?

- Junker ostaje predsjednik EK (foto) – Izvor?

- Interpol traži „Putinovog bankara“ (foto) – izvor?

- Izlazak VB ne znači smrt EU (foto) – izvor?

- Ona je željela fotografiju s Klintonom, a on njene grudi (sa fotografijom) – Izvor?

- Video: Čovjek iz Perua oženio drvo (fotografija i video) – naznaka „prenose peruanski mediji“

- Video:Da li bi pristali da vas provoza Sebastijan Fetel (fotografija i video) – izvor?

- Foto:Patike od cvijeća i drveća (sa 6 fotografija) – izvor?

- Sonim XP7 – najizdržljiviji Android LTE uređaj (slikai video) –izvor?

- Nova politika privatnosti na Facebooku od Nove godine (sa slikom) – izvor?

- Slatke prženice (sa slikom) – izvor?

- Video:Našminkajte se kao profesionalac za samo 10 minuta (foto i video) – izvor’

- SZO: Višak kilograma uzročnik raka (ilustracija) – navedeno da je iz časopisa „The lancet Oncology“ ?!

Na **portalu Analitika**, monitoring od 25,26.i 27.novembra, pokazuje da se u cjelosti poštuju profesionalni standardi, te da u jednoj ili dvije vijesti nije naveden izvor:

Portal Analitika, 25.novembar

- Foto: Mia Malkova je najljepša glumica filmova za odrasle (6 slika) – izvor?
- Ban Ki-mun: Neuspjeh u rješavanju krize vodi priznanju Palestine (foto) –izvor?

Portal Analitika, 26.novembar:

- Janša traži da nesmetano obavlja funkciju poslanika iako je u zatvoru(foto) – izvor?

Portal Analitika, 27.novembar:

- Zabava: Foto: Gola Severina na Instagramu (foto) – Izvor?
- Region: Milioner poklonio 72 stana i 18 vila ljudima iz svog sela (sa3 foto)-izvor?